

musikk

SIDEBLIKK

PETER LARSEN

Respekt og oppmerksomhet

JEG HAR en venn som førte en ganske streng politikk ved middagsbordet da barna bodde hjemme. Regelen var enkel:

Når familien spiste middag, var det forbudt å høre musikk. Begrunnelsen hans var at det ikke er mulig å bruke flere sanser samtidig, at barna altså ikke ville kunne smake og nyte maten og samtidig høre og nyte musikken på stereoanlegget.

BEGRUNNELSEN var visst ikke helt patent. Faktisk er det vel slik at vi mennesker utmerket er i stand til å bruke alle sanser samtidig. Hvis dette ikke var tilfellet, hadde vi neppe overlevd som art.

Jeg mistenker at min venn brukte et stedfortredende argument, at det under overflaten lå noe annet som hadde å gjøre med respekt og oppmerksomhet: Når foreldrene nå hadde anstrengt seg og brukt mye tid og krefter på å lage en skikkelig middag, ville det være respektløst om barna ikke konsentrerte all sin oppmerksomhet om nettopp dette. Eller kanskje var det omvendt? Kanskje vennens minne om musikk er en så viktig sak at det er respektløst å bruke den som akkompagnement til noe så hverdagslig som å spise middag.

JEG TENKTE på dette her om dagen da jeg ble spurt om hva som er den beste påskemusikk. Det er ikke vanskelig å svare på et slikt spørsmål.

For det er jo mye musikk, mye stor og viktig musikk, som er skrevet nettopp til denne anledningen. Bachs pasjoner for eksempel. Eller hans påskeoratorium. På samme måte som det finnes mye god julemusikk skrevet av de store komponistene. Likevel: Er dette egentlig «påskemusikk» eller «julemusikk»? I moderne forstand?

TA BACHS Matteus-pasjon som eksempel. Den var beregnet til å skulle fremføres i kirken i løpet av helligdagene. Det er et komplekst verk med mange deler og lag. Den minner om en opera når den gjenforteller lidelseshistorien med solister i rollene som Jesus og Pilatus, osv. Og innimellom kommer det instrumentale mellomspill og arier og koraler som kommenterer og utdyper og fortolker historien.

I DAG, mange århundrer etter verket ble skrevet, hender det selvsagt at vi hører det live, med full oppmerksomhet, i en kirke eller ved en konsertfremførelse.

Men vanligvis hører vi det på plate. Og det er sjelden vi retter all oppmerksomhet mot musikken. Den er der bare, i rommet. Den klinger i bakgrunnen samtidig med at vi gjør andre ting. Dekker bord. Passer lammesteken.

VI HØRER påskemusikken. Men hører vi den skikkelig? Hører vi den med all den respekten og oppmerksomheten som et verk av disse dimensjonene krever – og fortjener?

Stålblank presisjon

cd samtidsmusikk

Tine Thing Helseth, trompet
Ole Kristian Ruud, dirigent
Forsvarets Stabsmusikkorps
«A Tribute to the Northern Winds»
Simax Classics

1 2 3 4 5 6

Interessant nordisk blåsermusikk

FORSVARETS forskjellige blåserkorps spiller mye interessant, ny musikk. Av og til blir det plater av det. For eksempel den surrealistiske «Bad News from the Desert», en samling elleville musikalske påfunn signert James Clapperton, Knut Vaage og Jon Øivind Ness som Forsvarets Musikkorps Vestlandet ga ut for et par år siden.

Eller «Frisk pust», platen der Forsvarets Stabsmusikkorps og Eikanger-Bjørsvik Musikkorps spilte komposisjoner av Torstein Aagaard-Nilsen og en rekke andre, norske samtidskomponister.

«**A TRIBUTE TO THE NORTHERN WINDS**» er det nyeste tilskuddet til denne delen av diskografien. Her er det igjen Forsvarets Stabsmusikkorps som er i ilden, denne gang med Ole Kristian Ruud som dirigent og med musikk av nordiske komponister.

Bortsett fra en festlig, romantisk ouverture av Hugo Alfvén fra 1909, kan repertoaret på platen betegnes som samtidsmusikk – hvis man da bruker ordet i litt vid betydning.

Likevel er det snakk om eldre musikk både målt i tid og – ikke minst – i stil. Den danske komponisten Ole Schmidt er representert med sin «Hommage à Stravinsky» (1985), en tittel som på et vis karakteriserer hele prosjektet. For det meste av musikken på platen er nettopp forankret i den fritonale, neo-klassiske tradisjonen som var knyttet til Stravinskys navn på 1930-tallet. Gode eksempler i så måte er Egil Hovlands «Festlouvreure» (1962) og «Fanfare og Koral» (1966). Også de to finske bidragene, Aulis Sallinen «The Palace Rhapsody» (1997) og Jukka Linkolas trompetkonsert nr. 2

FORMIDABEL: Thine Thing Helseth er en formidabel solist i Jukka Linkolas spreke trompetkonsert.

(1993), beveger seg smidig og ledig omkring i dette musikkhistoriske området.

FREMFØRELSEN av disse verkene er nettopp så profesjonell som man forventer seg av Forsvarets blåserkorps. Her er stål-

blanke klanger og sylspiss presisjon. Her er en dynamisk rekkevidde som strekker seg fra det knapt hørbare til de voldsomste metalliske utblåsningsene.

Og Tine Thing Helseth er en formidabel solist i Linkolas

Nyanser

cd klassisk

Nelson Freire, klaver
Liszt: «Harmonies du Soir»
Decca

1 2 3 4 5 6

Brasilianske Nelson Freire feirer Liszt

«En ung virtuos er fallet ned fra himmelen», skrev en anmelder etter en konsert i Wien i 1822. Han var selv himmelfallen. «Denne guttens spill grenser til det utrolige», skrev han. Guttens var Franz Liszt. Som bare var elleve år. I dag, i tohundreåret for hans fødsel, er det fremdeles dette – den utrolige virtuositeten, den overjordiske teknikken – som preger oppfattelsen av ham og komposisjonene hans. Men her kommer da den fine, brasilianske pianisten Nelson Freire med en plate som tegner et noe mer nyansert bilde. Her er selvsagt eksempler på de grandiose, ekstremt virtuose

komposisjonene, som for eksempel Ballade i h-moll og Petrarca-sonettene. Men først og fremst dreier det seg om stykker som viser frem innadvendte, melankolske sider av Liszt. Det hele blir spilt delikat og briljant, med utsøkt sans for klang og fargespill av Freire – som selv er en del av Liszt-tradisjonen. Hans første klaverlærer kunne, gjennom tre ledd, føre sin utdannelse tilbake til mesteren selv.

PETER LARSEN

Velsmurt bestilling

cd jazz

Hans Mathisen
«Timeless Tales»
Curling Legs

1 2 3 4 5 6

Fyldig og personlig verk fra Spellemann-vinner

Gitarist Hans Mathisen fikk i 2005 Spellemannprisen for sin CD-debut «Quiet Songs», og ble i 2009 spurt om å skrive et bestillingsverk for Festspillene i Vestfold. Resultatet ble «Timeless Tales», hvor Marinens Storband og Sandefjord Kammerkor sprenger kjernekvintettens livsmål noen gode bukestørrelser.

Låtmaterialet til denne liveinnspillingen fra Sandefjord kirke er like fyldig som besetningen, og ligger blant annet på «The View» tett opptil moderne melodisk jazz i landskapet til Pat

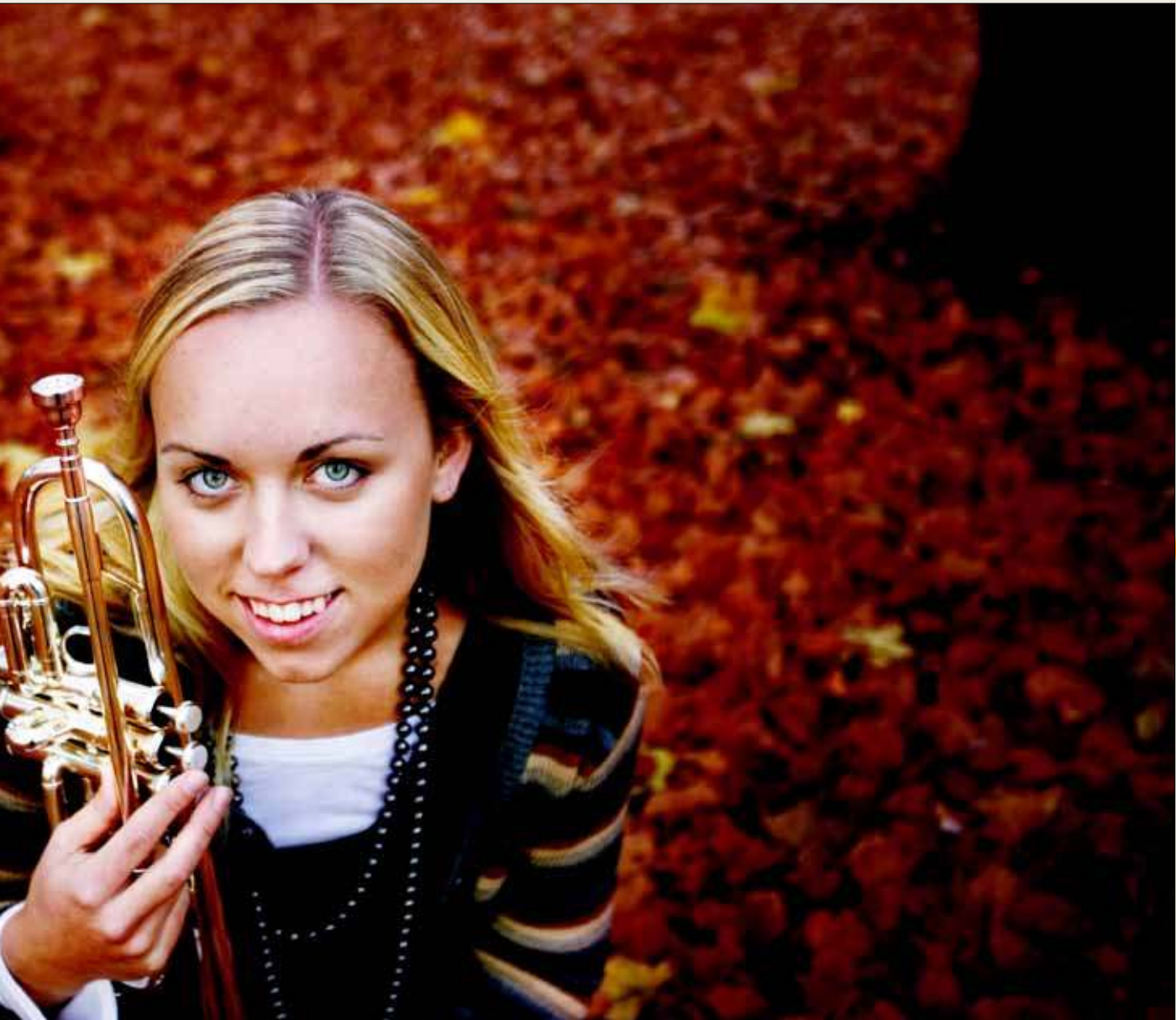
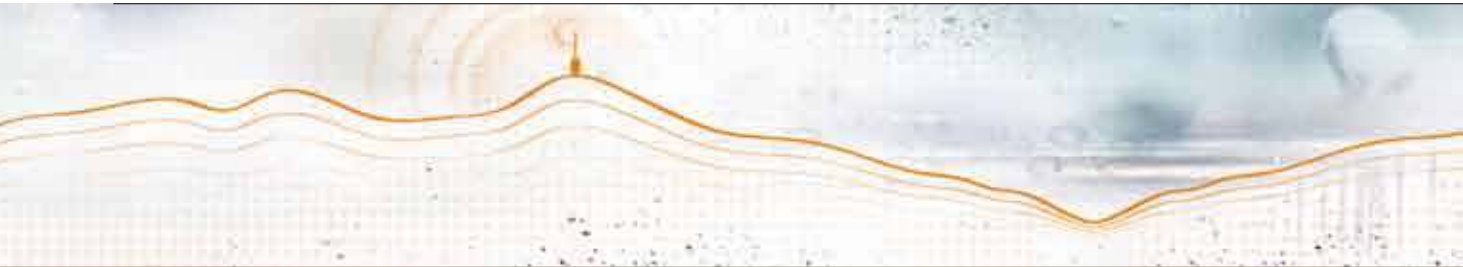

Metheny, mens på «Winter Blues» er det mer tradisjonsfestet musikk å spore.

Svigerinnen Olga Konkova piano er inspirert og vital i soloene, og mens bror Per Mathisens bass og Andreas Byes trommer til tider drar i forskjellige retninger, briljerer de teknisk og er nåløyepresise i støtene.

Mathisen imponerer totalmessig med et velarrangert bestillingsverk – og kunne gjerne benyttet muligheten til å teste ut nyere veiretninger.

STEPHAN MEIDELL

etkonsert, mener BTs anmelder.

ARKIVFOTO: PAAL AUDESTAD, AFTENPOSTEN

PETER LARSEN

spreke trompetkonsert, det lengste verket på platen.

FOR DEM SOM kanskje synes at all denne kantete, fritonale musikken blir i meste laget, kommer det en morsom overraskelse til sist med «Stabsarabesque»,

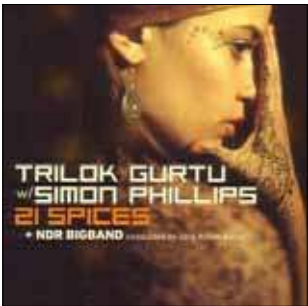
en «arabisk»-klingende lydsalat av sitater og parodier med innslag av rock og funk skrevet til Stabsmusikkorpset i 1974 av Olav Anton Thommessen. Med dette verket introduserte han den musikalske postmodernismen i Norge.

I en bredere offentlighet ble verket først kjent tre år senere da han arrangerte det for symfoni-orkester og kalte det «Barbaresk».

Dampende hett cd jazz

Trilok Gurtu/Simon Phillips
NDR Big Band
«21 Spices»
Musikklosen
1 2 3 4 5 6

Vital hilsen til 70-tallets jazzrock
Det svever mange stemninger fra 70-tallets heftige jazzrock over vannene i denne utgivelsen. Det minner om Weather Report, Jaco Pastorius' storband, eller Joe Zawinuls forskjellige orkestre. Det er det samme trykket, den heftige pulsen, de storslåtte soliene, den dampende hete fusjonen mellom østlig musikk, rock og storbandjazz. Den indiske perkusjonisten Trilok Gurtu (kjent blant annet fra samarbeid med Jan Garbarek) har fått med seg trommeslageren Simon Phillips til dette møtet med det suverene NDR Big Band. Gurtus syv

komposisjoner er blant annet dedikert musikalske samarbeidspartnere som Joe Zawinul og John McLaughlin.
De to rytmemestrene har forskjellig bakgrunn, Gurtu fra jazz og jazzrock, Phillips fra arbeid med The Who, Brian Eno, Gary Moore, Judas Priest og Mike Oldfield, men også noe jazz. De utfyller hverandre og storbandet er akkurat så tett og presist som ventet. Musikerne som tar seg av sololøpene er imponerende. En flott lytteropplevelse, tilbake-skuende uten å være utdatert.

OLAV GORSETH

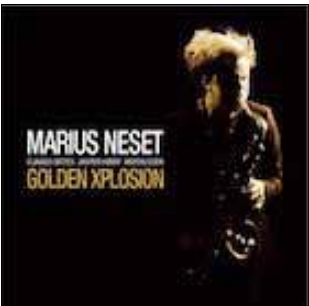
Gylne eksplosjoner cd jazz

Marius Neset
«Golden Xplosion»
Edition Records
1 2 3 4 5 6

Ellevill notekonfetti, briljerende band

Den Københavnbaserte 25-årige saksofonisten Marius Neset fra Os har turnert flittig de senere årene og er nå ute med sin første CD under eget navn. Fra de første notene skyller innover øregangene er det tydelig at vi har å gjøre med talentfulle musikere og en viljesterk komponist.

En vertikal, harmonisk kompleks introduksjon eksploderer plutselig i kvappende synthylder og rytmisk intrikate støt, mens Anton Egers trommer hamrer inn en sterk søknad om fusjondens tilbakekomst.

Keyboardisten Django Bates er tydeligvis både imponert og inspirert av sin tidligere elev og syder av soloer fylt av sjokkgrønne lyder med glitter på. Jesper Høibys bass sitter som støpt gjennom Nesets komposisjoner, som skytes i luften og omhyller lytteren med notefylt konfetti på vei ned fra jazzhimmelen.
Nesets viser både vilje og evne i denne sterke debuten, og særlig med det imponerende solostykket «Old Poison (XL)» viser han klart hvor skapet skal stå.

STEPHAN MEIDELL

Info sendes til bergenpuls@bt.no
Bergenpuls, boks 7240, 5020 Bergen
Telefon: 55 21 38 30
Informasjon må sendes inn senest tre virkedager før trykkedato. Listen er et redaksjonelt utvalg, komplett oversikt på bt.no/bergenpuls.

■ konsert

Kveldstoner i en åpen kirke Barbro Husdal, sang, Ruth Bakke, orgel. Storetveit kirke kl. 19.
Kirkekonsert Sessions nr. 3 med Sigbjørn Ape-land, Stephan Meidell og Øyvind Hegg-Lunde Sandvikskirken kl. 19.
Bergen Beat Club Jamsession. Nøsteboden kl. 20.
Madam Felles Nystemte Et tilbud til unge musikere, nye band og låtskrivere. Madam Felle kl. 21.

■ klubb

Timba Night DJs Casino& Charanga. Calibar kl. 20.30.
Think Twice Metro Bar & Nightclub kl. 22.
Dubstep The Scotsman kl. 23.

■ scene

Standup Bergen: Klubbkveld Jon Hjørnevik, Jan Tore Kristoffersen, Thomas Anthun Nielsen, Pål Rønne og Grim Moberg. Rick's kl. 21.

Alt om min mor Regi: Bjarte Hjelmeland. DNS, Store Scene kl. 19.30.

■ filmklubb

Rockers Film innledet av Tommy Olsson, om han dukker opp – hvem vet. Cinemateket USF kl. 18.

Bergen filmklubb: Madea Lars von Trier, Danmark, 1988. Det Akademiske Kvarter, Tivoli kl. 20.

■ litteratur

B-open lesesirkel Vertskap: Toril Johannessen og Anne Szefer Karlsen. Animal Spirits: A Bestiary of the Commons (2008) av Matteo Pasquinelli. Hordaland Kunstsenter kl. 18.

■ barn

Barnemusikal «Dyrene i Klingklangskogen», Pinocchio Musikk og Drama, Pinoccchios rytmiske barnekor og Nesttun Unge Strykere. Fana kulturhus kl. 17.

Vilvite Marineholmen kl. 09 - 15.

Ablegøyer Familieaktivitetssenter. Fanatorget kl. 10 - 20.

Baluba Familieaktivitetssenter. Nyborg, Åsane kl. 10 - 20.

Frilek, samlingsstund Nykirken Åpen barnehage kl. 10 - 14.

■ eldre

Bergen Senior Bowlere Sandsli Bowling kl. 11 - 13.

Onsdagsdans Danckert Krohn seniorsenter kl. 13 - 14.30.

Åsane Seniordans Åsane kultursenter kl. 16 - 21.

■ møter og foredrag

Bodil Holst «Nanoteknologi - fra grunnforskning til anvendelser i vårt daglige liv». Arr: Senioruniversitetet i Fyllingsdalen. Sælen Kirke kl. 11.15.

■ aktiv

Dagens Tur 1 Bommen-Fjellhytten-Blåmanen. Tung. Bommen Svartediket kl. 10.00.

Dagens Tur 2 Ole Irgensvei-Fjellveien-Sagen. Lett. Bergen Turlag, seniorgruppen. Strandg. v/ Beyer, linje 11, kl. 09.30.

Fysak Allaktivitetshus for unge Slettebakken kl. 10 - 22.

Vannkanten Hverdager fra kl. 20-21 kun voksensvømming. Barn under 10 år kun i følge med voksne. Loddefjord kl. 10 - 21.

■ annet

Akvariat Nordnesbakken 4 kl. 10 - 18.

Handarbeid Laust og fast, mykje handarbeid og dei gode gamle kjende postane. Osterøy Museum kl. 12 - 15.

Leksehjelp Røde Kors-huset kl. 16 - 18.

Bergen brettspillklubb Nordnes Bydelshus kl. 17.30 - 22.30.

Radio Elvetun Elvetun Ungdomskulturhus kl. 18 - 23.

Håstein Pro 12-16 år. Dans, klatring m.m. Håstein skole kl. 18 - 22.

Urban Jungl Åpent filmverksted for ungdom 13-26 år. Vitalitetssenteret på Møhlenpris kl. 18.

Snutt medieverksted For ungdom, interessert i film, foto og design. Ungdomshuset 1880 kl. 18 - 22.

Åpent hus Elvetun Ungdomskulturhus kl. 18 - 22.

Fortellerkafé Café Sanaa kl. 20.

Sahaja Yoga Fana kulturhus kl. 20 - 21.30.

Allmenn quiz Bien Bar kl. 20.30.

Rock- og filmquiz Inside Rock Cafe (Hinsides) kl. 21.